

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	ntb
Zaaknummer	81489
Portefeuillehouder	de heer N.J.A.Schimmel, wethouder cultureel erfgoed
Onderwerp	BW Besluit aanvraag monumentenstatus Palmkazerne

1. Kennisnemen van

Het besluit van het college om, de legeringsgebouwen 85a 1 t/m 6 met uitzondering van de bijbehorende bijgebouwtjes van de voormalige Kolonel Palmkazerne aan de Amersfoortsestraatweg 85a; in Bussum als gemeentelijk monument aan te wijzen.

2. Inleiding

Op 9 mei 2017 heeft Stichting Cuypersgenootschap een aanvraag gedaan bij gemeente Gooise Meren, voor de gemeentelijke monumentenstatus van de voormalige Kolonel Palmkazerne.

De kazerne, in 1938-1939 gebouwd ter ondersteuning van de verdediging van de grenslinies van Nederland, is een ontwerp van kapitein der genie A.G.M. Boost (1900-1985). Na 1940 zijn er nog verschillende gebouwen aan het complex toegevoegd. De aanvraag beperkt zich tot de gebouwen die voor 1940 zijn gerealiseerd.

Belanghebbenden kunnen op grond van de Erfgoedverordening Gooise Meren voorstellen doen voor de monumentenstatus. Volgens de Awb wordt het Cuypersgenootschap als belanghebbende gezien.

In december 2017 is overeenstemming bereikt over de verwerving van buurtschap Crailo door de drie gemeenten Gooise Meren, Hilversum en Laren. De gezamenlijke ambitie is om een integrale, duurzame en innovatieve gebiedsontwikkeling te realiseren, waarbij woningbouw, bedrijvigheid en natuurbeleving integraal samengaan. Behoud van de belangrijkste gebouwen op het kazerneterrein is altijd het uitgangspunt geweest. Daarbij gaat het in elk geval om de zes legeringspaviljoens.

Alvorens een besluit te nemen op de aanvraag monumentenstatus hebben diverse onderzoeken plaatsgevonden en is er veelvuldig overleg geweest tussen bestuur, GEM Crailo en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit & Erfgoed (CRK&E).

3. Kernboodschap

Met name het ensemble rondom de appèlplaats en het exterieur van de gebouwen hebben cultuurhistorische waarde.

Er is daarom besloten om de 6 legeringsgebouwen en 2 schoorstenen van het voormalig keukengebouw aan te wijzen als zijnde één gemeentelijk monument.

Over de aanvraag voor de monumentenstatus is advies gevraagd aan de CRK&E waarbij de verschillende onderzoeken die hebben plaatsgevonden naar het ensemble zijn voorgelegd. De onderzoeken worden hierna toegelicht.

Door de gemeente is MAB gevraagd om een cultuurhistorische analyse met waardenstelling naar de Kolonel Palmkazerne (3 april 2019). In opdracht van GEM Crailo BV is door Arcadis een cultuurhistorische verkenning voor het hele plangebied gedaan (16 oktober 2019). Deze omvatte een inventarisatie en waardering van de aanwezige historisch geografische en historisch bouwkundige structuren en objecten. Uit beide onderzoeken komt naar voren dat het deel van het plangebied dat onder Gooise Meren valt, zowel aan de structuur, aanleg, groenvoorzieningen als een deel van het gebouwenbestand, verschillende vormen van cultuurhistorische waarden zijn toe te kennen.

In opdracht van GEM Crailo is een waardestellend onderzoek gedaan door onderzoeksbureau Crimson (juni 2020), gevolgd door het aanvullend onderzoek 'Interieur Palmkazerne - gebouw 1-6 en gebouw 13' (juli 2021). De conclusie van de onderzoeken is dat de cultuurhistorische waarden van het complex als geheel hoog zijn en dat met name het deel rondom de appèlplaats stedenbouwkundig van hoge waarde is. Ten aanzien van de architectuur wordt de hoogste waardering toegekend aan de zes legeringsgebouwen afzonderlijk en als ensemble (1-6), aan het voormalige privaatgebouw (7) en het trafohuis (9), vanwege esthetische kwaliteiten waarover deze objecten beschikken. Voor het keuken- en badhuisgebouw (13) geldt dat de algehele architectonische kwaliteit matig is. Het gebouw is het resultaat van de complexe bouwgeschiedenis, waardoor een onsamenhangend geheel is ontstaan. De waarde van dit gebouw moet eerder gezocht worden bij het gebouw als onderdeel van het grotere geheel van verhalen, gebouwen en structuren die gegroeid zijn in en rond de kolonel Palmkazerne. De overige onderzochte gebouwen op het terrein, zijn beduidend van mindere architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit.

GEM Crailo heeft gekozen voor borging van de cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan

De besluiten over Crailo van afzonderlijke gemeenten in het project dienen op basis van de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren in gezamenlijkheid te worden genomen. In het Bestuurlijk Overleg Crailo hebben de gemeenten besloten de lijn te volgen die het rapport van Crimson heeft aan gegeven op basis van de adviezen van het Kwaliteitsteam van de GEM Crailo. Daarbij is gekozen voor borging van de cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan en het bidboek bevatten waarborgen voor de herontwikkeling

Op 7 juli 2021 is het bestemmingsplan Buurtschap Crailo voor de drie gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren vastgesteld met daarbij het Stedenbouwkundig plan en landschapsplan (2019). De zes legeringsgebouwen (gebouwen 1 t/m 6), de appèlplaats en het keuken- en badhuisgebouw (gebouw 13) hebben daarin een dubbelbestemming waarde cultuurhistorie gekregen. De dubbelbestemming cultuurhistorie houdt in dat binnen dit bestemmingsplan beperkte bouwmogelijkheden worden geboden voor uitbreiding van de legeringspaviljoens en het voormalige keuken- en badhuisgebouw.

Op 17 januari 2022 is gestart met de voorselectie voor de gronduitgifte van deelplan Kazernekwartier I voor ontwikkelende marktpartijen. In de uitvraag naar de ontwikkelcombinaties Crailo zijn de onderzoeken en adviezen van Crimson onderdeel van de randvoorwaarden voor de transformatie.

De plannen zijn getoetst door een Kwaliteitsteam voor buurtschap Crailo. De eindconclusie die de CRK&E trok om te komen op *korte termijn tot aanwijzing van de Palmkazerne als gemeentelijke monument*, deelde de GEM destijds niet. De aanvraag is in behandeling gebleven. Bij het tonen van het winnende ontwerp voor de herontwikkeling bleek het erfgoed belang en de onderzoeken passend opgenomen. Daarmee is bij aanwijzing het erfgoedbelang in de toekomst gewaarborgd bij herbestemming.

Na gesprekken in 2023 met alle partijen, BPD en de erfgoedambtenaar Gooise Meren is besloten om de plannen voor herontwikkeling als kader te nemen voor de aanwijzing van de Kolonel Palmkazerne als gemeentelijk monument. Hierin zijn alle partijen akkoord gegaan. De aanwijzing zal inwerking treden bij overdracht van de percelen van GEM Crailo naar BPD medio oktober 2023.

4. Consequenties

Tegen het besluit kan bezwaar en beroep worden aangetekend

Op grond van de Awb status het besluit open voor bezwaar en beroep. Aangezien alle partijen positief staan tegen de aanwijzing van de zes gebouwen en twee schoorstenen. Ook aanvrager van de status Cuypersgenootschap heeft aangegeven blij te zijn met de uitkomst. Er zijn geen consequenties te verwachten.

5. Communicatie

Alvorens een besluit te nemen is het Cuypersgenootschap geïnformeerd over het voorstel om de Palmkazerne alsnog aan te wijzen als gemeentelijk monument. GEM Crailo en Cuypersgenootschap hebben een afschrift van het besluit ontvangen.

6. Vervolg

Tegelijkertijd met deze raadsmededeling wordt het besluit gepubliceerd via officiële kanalen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester

